

Sayı : B.17.0.00.SGB.0.10- 610 - 6276-22037
Konu : Soru Önergesi

13.11/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İzmir Milletvekili Sayın Prof.Dr. Hülya GÜVEN tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/7305 Esas Nolu yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EK: Soru Önergesi cevabı (... sayfa)

Ocak 2012 tarihli ve basına yansıdığı şekliyle, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun "Yargıda Durum Analizi Toplantıları" sonucunda ortaya çıkan görüşleri bir rapor haline getirilmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinin ikinci fıkrasında kasten yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyet tabi olup aynı maddenin 3. fıkrasında basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olan kasten yaralama suçunun üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı işlenmesi hâlinde şikâyet şartı aranmadığı gibi verilecek cezanın yarı oranında artırıldığı belirtilmektedir. Hazırlanan raporda kasten yaralamanın, basit tıbbi müdahaleyle giderilebilir nitelikte olmasına ve tarafların barışmalarına rağmen kamu davasının devam ediyor olmasının toplumsal barışı zedelediği gibi aile bütünlüğüne de zarar verici hale gelebildiği ifade edilmektedir. Bu nedenle aile içi şiddet vakalarının uluslararası hukuk hükümlerine aykırı bir şekilde "uzlaşma" kapsamına alınmasının önerildiği açıkça anlaşılmaktadır.

Bu önerilerinin gerekçesi olarak ise "toplumsal barış, aile bütünlüğünün korunması ve yargının iş yükünün azaltılması" gibi nedenler gösterilmiştir.

Bu çerçevede;

SORU 1: Bu öneriler hakkında Adalet Bakanlığı ya da HSYK nezdinde herhangi bir girişimde bulunup bir açıklama ya da bilgi notu istediniz mi? İstediyse size gönderilen açıklamanın içeriği nedir?

SORU 2: Her fırsatta ilk onaylayan ülke olmakla övündüğünüz "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi"ne ve aslında temel insan hakları kurallarına açıkça aykırı olan bu önerilerle ilgili olarak kamuoyuna neden bir açıklamada bulunmadınız?

SORU 3: HSYK'nın daha önceki raporlarında yer alan; "Tecavüze uğrayan kadının tecavüzcüsü ile evlenmesi halinde dava düşürülmeli", "Adli Tıptan cinsel suçlarla ilgili daha hızlı rapor alabilmek için beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı araştırması yerine sadece beden sağlığının bozulup bozulmadığı araştırılmalı", 15 yaşından küçüklere karşı rızaen cinsel ilişki suçlarının miktarları düşürülmeli" gibi önerileri de dikkate alındığında HSYK'nın önerilerinin Bakanlığınızın görev tanımından kaynaklanan görevlerinin yerine getirilmesinde engel teşkil ettiğini düşünüyor musunuz?

SORU 4: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun Yargıda Durum Analizi Toplantılarında öne sürülen öneriler, Anayasa ve kanunların yorumlanmasında yeni teamüllere, geliştirilen yeni teamüllerle de bugüne dek kazanılmış hakların geriletmesine yönelik içtihatlarla dönüşebilecek niteliktedir. Ek olarak, usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin Sözleşme ile kanunların aynı

konuda farklı hükümler içermesi halinde ortaya çıkabilecek uyumsuzluklarda Sözleşme hükümlerinin esas alınacağı Anayasa'da yazılıdır. Tehlikeli teamüller oluşturulması kapısı aralanmışken, Anayasanın temel kuralının hâkim ve savcılarca yok sayıldığı ortadayken bu konudaki değerlendirmeniz nedir? Bakanlığınız engelleri aşmak için ne tür çözümler önermektedir?

SORU 5: Üstsoya (anne-baba, dede-büyükanne), altsoya (çocuk-torun), eşe veya kardeşe karşı işlenen kasten yaralama suçu şikâyet tabi suç kapsamına alınarak, mağdurun baskı ve tehdit altında şikâyetle bulunmasının engellendiği durumlarda kişinin hakları nasıl korunacaktır? Basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olan kasten yaralama suçu aile içinde sistematik hale gelmiş ancak önerilen "uzlaşma" yolu ile sürekli mazur görülecekse şiddetin bitirilmesinden söz edilebilir mi?

SORU 6: Aile yapısını koruma iddiasındaki hükümetinizin üstsoya özellikle değer vermesi beklenirken HSYK'nın bu grubu da şikâyet tabi (basit yaralama maruz görülebilir) kapsamda değerlendirmesine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınız sessiz mi kalacaktır? Sessiz kalacak ve HSYK'ya karşı görüş bildirmeyecekseniz bu tutumunuz hükümetinizin kamuoyunda oluşturduğu "'aile bütünlüğünün bekçisi" izlenimi ile çelişmeyecek mi? HSYK'nın önerileri Türk toplumunda yer etmiş "büyüklere el kalkmaz" kuralını zedelememekte midir? Bu kuralı benimsemiş topluma bu önerileri nasıl anlatmayı düşünüyorsunuz? HSYK'nın kadına, aile bireylerine ve büyüklerine şiddete açık çek veren önerileri ortadayken toplumsal barış ve aile bütünlüğünün korunmasını Bakanlığınız nasıl sağlamayı düşünmektedir?

CEVAPLAR 1-2-3-4-5-6: Adalet Bakanlığı'ndan alınan bilgilere göre:

- Avrupa Konseyi Delegeler Komitesi tarafından kabul edilen ve uluslararası alanda kadına yönelik ve aile içi şiddetle ilgili ilk bağlayıcı belge olan Avrupa Konseyi Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme Sözleşmesi, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da düzenlenen Avrupa Konseyi 121. Bakanlar Komitesi Toplantısında imzaya açılarak, Avrupa Konseyi Dönem Başkanlığını yürütmekte olan ülkemiz ile birlikte Avrupa Konseyi Üyesi 12 ülke temsilcisi tarafından imzalanmıştır. Söz konusu Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu ilişkin 6251 sayılı Kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisince 24/11/2011 tarihinde kabul edilmiş ve 29/11/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Avrupa Konseyi Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme Sözleşmesi'nin 35. maddesiyle taraflar, fiziksel şiddet eylemlerinin cezalandırılmasını sağlamak üzere gerekli hukukî veya diğer tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Sözleşmenin 55. maddesinde ise, fiziksel şiddet de dahil olmak üzere, bir kısım suçların şikâyet şartına bağlı olmaksızın soruşturulması ve kovuşturulması öngörülmüştür.
- Anayasanın 90. maddesiyle, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmaların kanun hükmünde sayıldığı, bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağı, usulüne göre yürürlüğe konulmuş

temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı hususlarının hüküm altına alındığı da malûmlardır.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun konuya ilişkin cevabında;

- Toplumun vazgeçilmez temel birimi olarak kabul edilen ailenin güçlenmesi, gelişimini sağlayabilmesi ve toplum içindeki fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için sosyal ve ekonomik yönlerden olduğu kadar hukukî bakımdan da korunması zorunluluğu bulunduğu;
- Anayasada ailenin, Türk toplumunun temeli olduğu belirtilerek eşler arasındaki eşitliğin vurgulandığı; kadının, bu temelin en önemli unsuru olduğu ve tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de kadına yönelik aile içi şiddetin insan onuruna yapılan bir saldırı ve kadının en temel insan hakkının ihlali olarak kabul edildiği;
- Günümüzde insan haklarının tanınması, korunması ve geliştirilmesinin, iç hukuk düzenlemelerini aşarak uluslararası bir nitelik kazandığı, uygar toplumların ve çağdaş demokrasilerin de vazgeçilmez bir unsuru hâline geldiği;
- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yayımladığı genelgeler, düzenlediği meslek içi eğitim faaliyetleri, Teftiş Kurulu Başkanlığı marifetiyle gerçekleştirdiği denetim ve belirlediği tavsiyeler ile şikâyet ve disiplin mekanizmalarının işleyişi sayesinde kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir fonksiyonu ifa etmekte olduğu;
- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun, 25/10/2010 tarihinde gerçekleştirdiği ilk Genel Kurul toplantısından sonra, hâkim ve savcıların gözünden yargının işleyişindeki sorunları yerinde görmek amacıyla, ülke genelinde "Yargıda Durum Analizi Toplantıları"nı başlattığı; 24/12/2010 ve 15/01/2011 tarihleri arasında, Adana, Afyonkarahisar, Antalya, İzmir, Bursa, Midyat, Edirne, Erzurum, Kahramanmaraş, Kastamonu, Kayseri, Konya, Sakarya, Samsun, Trabzon ve Van olmak üzere toplam 16 ayrı yerde ilk toplantıların gerçekleştirildiği; toplantılarda her görüşün serbestçe tartışılmasını sağlamak ve objektif bir tartışma ortamı oluşturmak amacıyla, Kurulun internet sitesinden duyuru yapıldığı ve toplantılara katılmak isteyen hâkim ve savcıların isimlerinin belirlendiği ve her bölgede Cumhuriyet savcıları, ceza hâkimleri, hukuk hâkimleri, idari yargı hâkimlerinden oluşan 20'şer kişilik grupların oluşturulduğu; toplantılara ayrıca il baro başkanlarının da davet edildiği ve yargının etkinlik ve verimliliğinin artırılması konusunda baroların da görüş ve önerilerinin alındığı; toplantılarda yargının hızlandırılması, etkinlik ve verimliliğinin artırılması için öne sürülen her görüşe yer verildiği; toplantılarda ortaya çıkan görüş ve önerilerin yer aldığı "Yargıda Durum Analizi Toplantıları Sonuç Raporu"nun, Ocak 2012 tarihinde yayımlandığı; bu toplantılarda dile getirilen "Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeş karşı işlenen basit tıbbi müdahaleyle giderilebilir nitelikteki kasten yaralama suçunun, şikâyet tabi suç kapsamına alınması ve uzlaşma müessesinin uygulanması" önerisinin, toplumsal barış ve aile bütünlüğünün korunması gerekçesine dayandırıldığı; toplantılarda ortaya konulan görüşlerin Kurulun resmî görüşleri

olmayıp, katılan hâkim ve savcıların karşılaştıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri olduğu bildirilmiştir.